

Galdnieka profesijas standarts

1. Vispārīgie jautājumi

1. Profesijas nosaukums – galdnieks.
2. Profesijas kods – 7422 01.

2. Nodarbinātības apraksts

1. Profesionālās kvalifikācijas līmenis – otrais profesionālās kvalifikācijas līmenis.
2. Profesionālās darbības pamatuzdevumu kopsavilkums:
 - galdnieks ir speciālists, kas apguvis kokapstrādes pamatus, veic koksnes mehānisko apstrādi, izgatavo, montē un uzstāda objektā dažādus vienkāršas konstrukcijas koka izstrādājumus. Galdnieks pārsvarā strādā kokapstrādes, mēbeļu ražošanas uzņēmumos vai galdniecības darbnīcās. Veic vidējas sarežģītības pakāpes koka izstrādājumu ražošanu uz tehnoloģiskām līnijām vai kokapstrādes darba mašīnām. Ievēro produkcijas ražošanas tehnoloģiskos nosacījumus, organizē darba izpildi saskaņā ar darba uzdevumu, ievēro operāciju secību, sagatavo kokapstrādes darbmašīnas darbam, izņemot programmētās vadības, veic tehnoloģisko līniju, palīgierīču un griezējinstrumentu regulēšanu, nodrošina iekārtas un instrumentu darbaspēju, ievēro darba aizsardzības prasības.

3. Profesionālās darbības veikšanai nepieciešamās profesionālās kompetences

1. Spēja atšķirt koku sugas, prast novērtēt materiālu un izejvielu atbilstību izstrādājuma izgatavošanai.
2. Spēja lasīt un izprast tehnisko dokumentāciju, rasējumus, tehnoloģiskās kartes, instrukcijas, un pielietot iegūto informāciju darba procesā.
3. Spēja pareizi izvēlēties darbam nepieciešamos elektriskos roku darba instrumentus, pozīcijas tipa darbmašīnas, strādāt ar kombinētajām un universālajām darbmašīnām.

4. Spēja veikt koksnes un tās materiālu līmēšanas un detaļu aplīstēšanas darbus.

5. Spēja izgatavot, montēt un uzstādīt objektā dažāda veida un konstrukcijas kokizstrādājumus (koka logus, durvju blokus, kāpnes, līstes, apšuvuma un grīdas dēļus u.c.), kā arī vienkāršas konstrukcijas mēbeles no masīvas koksnes un plātņu materiāliem.

6. Spēja veikt kokapstrādes darbmašīnu un tehnoloģisko līniju tehnisko apkopi.

7. Spēja strādāt ar kontroles un mērinstrumentiem, noteikt izejmateriāla, gatavās produkcijas un iepakojuma materiālu atbilstību kvalitātes un tehniskajām prasībām.

8. Spēja veikt saražotās produkcijas iepakojšanu un marķēšanu atbilstoši tehnoloģiskām prasībām vai klienta pasūtījumam.

9. Spēja uzkrāt un analizēt informāciju par tehnoloģiskās līnijas vai atsevišķu mašīnu darbu, lai savlaicīgi atklātu un novērstu novirzes tehnoloģiskā procesā, nepieļaut nekvalitatīvas produkcijas izlaidi, radoši risināt problēmu novēršanu.

10. Spēja zināt un prast pielietot darba aizsardzības noteikumus, ievērot elektrodrošības, ugunsdrošības noteikumu prasības darba vietā un strādājot pie kokapstrādes darbmašīnām un tehnoloģiskām līnijām, pielietot drošus darba paņēmienus.

11. Spēja ievērot vides aizsardzības prasības.

12. Spēja strādāt ar vienkāršām kravas pacelšanas un pārvietošanas ierīcēm, apkalpojot tehnoloģiskās līnijas vai darbmašīnas.

13. Spēja noformēt saražotai produkcijai dokumentāciju un veikt saražotās produkcijas sagatavošanu nosūtīšanai klientam vai glabāšanai noliktavā.

4. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās prasmes

1. Izprast koka izstrādājumu konstrukciju rasējumus.

2. Zīmēt izstrādājuma uzmetumu (speciālā zīmēšana).
3. Izgatavot dažādus vienkāršus koka izstrādājumus (koka plātnes, līstes, apšuvuma vai grīdas dēļus, vienkāršus sadzīves priekšmetus, mēbeles u.tml.).
4. Izvēlēties un sagatavot izejmateriālus darbam, kā arī racionāli tos izmantot .
5. Veikt vienkāršu izstrādājumu montāžas darbus, t.sk. objektos.
6. Sagatavot darbam iekārtas, instrumentus, palīgierīces un pārbaudīt to atbilstību darba aizsardzības prasībām.
7. Veikt koksnes mehāniskās apstrādes darbus ar darbmašīnām (ripzāģmašīnām, lentzāģmašīnām, garenfrēzmašīnām, frēzmašīnām, urbšanas mašīnām, urbšanas - dobšanas mašīnām, slīpmašīnām u.c.).
8. Veikt koksnes mehāniskās apstrādes darbus ar elektriskiem rokas instrumentiem.
9. Veikt darbus, kas saistīti ar darbmašīnu un iekārtu ekspluatāciju.
10. Izvēlēties atbilstošus griezējinstrumentus.
11. Novērtēt griezējinstrumentu kvalitāti.
12. Kopt un uzglabāt griezējinstrumentus.
13. Uzturēt darba kārtībā kokapstrādes darbmašīnas, veikt tehniskās apkopes.
14. Iestatīt griezējinstrumentus.
15. Uzstādīt un regulēt aizsargierīces, palīgierīces vai citu tehnoloģisko aprīkojumu.
16. Apstrādāt koksni ar rokas darbarīkiem un elektriskajiem rokas instrumentiem.
17. Veikt koka izstrādājumu ķīmisko aizsardzību un apdari ar rokas instrumentiem (otām, rullīšiem) un smidzināšanas metodi.

18. Iestrādāt viras, slēdzenes un citus furnitūras elementus.

19. Aizpildīt darba procesā nepieciešamo dokumentāciju.

20. Sastādīt izstrādājumu kalkulācijas.

21. Veikt vienkāršu kokizstrādājumu remontu.

22. Organizēt savu darba vietu un veikt darbus atbilstoši darba aizsardzības, elektrodrošības un ugunsdrošības prasībām.

23. Sniegt pirmo palīdzību.

5. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas

1. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas priekšstata līmenī:

- 1.1. fizikas pamati;
- 1.2. komercdarbības pamati.

2. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas izpratnes līmenī:

- 2.1. materiālu mācība;
- 2.2. ķīmijas pamati;
- 2.3. elektrotehnikas pamati;
- 2.4. datoru lietošana;
- 2.5. kokapstrādē lietotie instrumenti, palīgierīces, darba mašīnas, iekārtas.

3. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas lietošanas līmenī:

- 3.1. koksnes makroskopiskā uzbūve un stumbra griezumi;
- 3.2. fizikālās un mehāniskās īpašības;
- 3.3. koksnes vainas;
- 3.4. zāģmateriāli;
- 3.5. plātņu materiāli;
- 3.6. līmes un apdares materiāli;
- 3.7. koksnes apstrādes pamati;
- 3.8. kokapstrādes darbmašīnas un instrumenti;
- 3.9. kokapstrādes tehnoloģija;
- 3.10. līmes un līmēšanas tehnoloģija;
- 3.11. koksnes izstrādājumu aizsardzības un apdares materiāli, aizsardzības un apdares tehnoloģija;

- 3.12. kokapstrādes darbmašīnu un griezējinstrumentu zinības;
- 3.13. kokapstrādes atlikumu pārstrāde;
- 3.14. vienkāršu kokizstrādājumu konstrukcijas;
- 3.15. tehniskie mērījumi, pielaišanas un sēžas;
- 3.16. rasēšana, rasējumu lasīšana;
- 3.17. komercdarbība;
- 3.18. darba aizsardzība;
- 3.19. darba likumdošana un tiesības;
- 3.20. elementāru matemātisku aprēķinu veikšana (laukuma, tilpuma, daudzuma, % aprēķināšana);
- 3.21. elementārās zināšanas ķīmijā (šķīdinātāji, atšķaidītāji, līmvielas, cietinātāji; izpratne par žūšanas, cietēšanas reagēšanas procesiem);
- 3.22. dažādu sistēmu mērvienību (masas, laukuma, tilpuma, ģeometrisku izmēru, ātruma, apgrieziena, temperatūras) izpratne, lasīšana un pielietošana;
- 3.23. izpratne elementārā fizikā (kustība, pretestība, adhēzija, kohēzija, elektrība);
- 3.24. vienkārši ar kokapstrādi saistīti termini, simboli svešvalodā (angļu, vācu);
- 3.25. latviešu valoda;
- 3.26. saskarsme.

Pienākumi un uzdevumi

Pienākumi	Uzdevumi
1. Veikt koksnes un koksnes materiālu mehānisko apstrādi.	1.1. Veikt koksnes un koksnes materiālu zāģēšanas darbus ar ripzāģmašīnām, formātzāģmašīnām un lentzāģmašīnām. 1.2. Veikt kokmateriālu sagatavju apstrādi ar taisnošanas, biezumapstrādes un četrpusīgāsgarenfrēzēšanas darbmašīnām. 1.3. Veikt sagatavju frēzēšanu ar universālām un speciālām frēzmašīnām. 1.4. Izveidot urbumus atbilstoši darba uzdevumam, ar vienvārpstu vai daudzvārpstu urbšanas mašīnām. 1.5. Izveidot tapu u.c. dobumus sagatavēs ar urbšanas, urbšanas – dobšanas u.c. darbmašīnām. 1.6. Veikt vienkāršus virpošanas darbus uz garenvirpošanas mašīnām. 1.7. Veikt sagatavju un kopsalikuma vienību slīpēšanu ar lentas un diska slīpmašīnām. 1.8. Izmantot darba uzdevumu izpildē kokapstrādes darba rīkus un palīginstrumentus.

	1.9. Izmantot darba uzdevumu izpildē elektriskos rokas darba instrumentus un mobili – stacionārās iekārtas.
2. Veikt koksnes un koksnes materiālu līmēšanas darbus.	2.1. Veikt līmes un līmējamo elementu sagatavošanas darbus. 2.2. Līmēt sagataves ar līmspiedēm, līmispīlēm, blokspiedēm, rāmju spiedēm u.c. vienkāršām līmēšanas iekārtām.
3. Veikt koksnes un koksnes materiālu ķīmiskās aizsardzības darbus.	3.1. Izpildīt koksnes ķīmiskās aizsardzības pasākumus, pielietojot nemehanizētās materiāla uzklāšanas metodes vai iegremdēšanas paņēmieni. 3.2. Veikt detaļu un izstrādājumu apdares darbus ar smidzināšanas pistolēm, otām vai rullīšiem.
4. Veikt vienkāršu koka izstrādājumu izgatavošanas darbus.	4.1. Veikt izstrādājuma izgatavošanai nepieciešamo izejmateriālu aprēķināšanas, izvērtēšanas un sagatavošanas darbus. 4.2. Veikt nepieciešamos mērījumus ar kokapstrādes nozarē lietojamiem mērinstrumentiem. 4.3. Veikt sagatavju un detaļu izgatavošanai nepieciešamos aizzīmējumus. 4.4. Veikt nepieciešamos mašīnapstrādes un galdniecības darbus.
5. Veikt darbus, kas saistīti ar darbmašīnu un iekārtu ekspluatāciju.	5.1. Izpildīt uzdevumus, kas saistīti ar iekārtu vai darbmašīnu sagatavošanu konkrētu uzdevumu izpildei. 5.2. Veikt griezējinstrumentu, slīpmateriālu komplektēšanas un sagatavošanas darbus. 5.3. Pārbaudīt griezējinstrumentu kvalitāti, veikt tērauda griezējinstrumentu asināšanu, visa veida instrumentu kopšanas darbus. 5.4. Pārbaudīt iekārtu un darbmašīnu atbilstību darba aizsardzības prasībām.
6. Nodrošināt darba kvalitāti.	6.1. Kontrolēt izmēru atbilstību rasējumam. 6.2. Novērtēt detaļu virsmas apstrādes un apdares klājuma kvalitāti 6.3. Ievērot detaļu un izstrādājumu izgatavošanas tehnoloģiskās prasības.
7. Izmantot	7.1. Izprast izstrādājumu, kopsalikuma vienību un

ražošanas procesā nepieciešamo dokumentāciju.	detaļu rasējumus. 7.2. Aprēķināt izgatavojamo detaļu skaitu un tam nepieciešamos materiālus, furnitūru. 7.3. Sastādīt piegriešana kartes. 7.4. Izmantot tehnoloģisko dokumentāciju, aizpildīt izstrādājuma izgatavojamības dokumentāciju.
8. Ievērot darba likumdošanu, izpildīt darba un vides aizsardzības prasības.	8.1. Pirms darba uzsākšanas pārbaudīt darbmašīnas, iekārtas un instrumentu atbilstību darba aizsardzības prasībām un ievērot šīs prasības darba laikā. 8.2. Sniegt pirmās palīdzības pasākumus. 8.3. Prasmīgi rīkoties ugunsgrēka izcelšanās gadījumā. 8.4. Ievērot vides aizsardzības prasības.

Galdnieka profesijas standarta izstrādes darba grupa:

- Juris Jukāms – SIA “Rūta mežs” direktors;
 Aivars Kokins – SIA “Teiko” valdes loceklis;
 Maija Grīnberģe – Rīgas Pārdaugavas Profesionālās vidusskolas Galdniecības metodiskā centra metodiķe;
 Juris Emsiņš – Būvmateriālu un būvizstrādājumu atbilstības novērtēšanas tehniskais eksperts;
 Jānis Mārciņš – Biedrība “Latvijas Kokapstrādes uzņēmēju un eksportētāju asociācija” izpilddirektors.

Galdnieka profesijas standarta eksperti:

- Andris Plezers – Biedrība ”Asociācija “Latvijas Mēbeles”” izpilddirektors.